

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

In Passionem D.N. Iesv Christi Homeliae quinquaginta sex, Theoremata
viginti octo, totidemque sermones. In Monotesseron Praeterea Eivsdem
Passionis Dominicae, iuxta Euangelistarum & historiae fidem, Elucidatio.
Conciones ad Haec Paraeneticae in praecipuis anni & Sanctorum
festiuitatibus habitae

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXVIII

In festiuitate beatißimæ Annæ matris gloriosißimæ semperq[ue] Virginis
Mariæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47113)

Cantic 2.
Languor a-
monis quid
fit.

Fames ani-
mæ quid fit.

mis temperabat, donec optato sui sponsi, quem sibi ceu partem optimam legerat, aspectu rursus frueretur. Interim necesse erat præ amore languere. Nunciat dilectio, quia amore languet. Hic autem amoris languor nihil erat aliud, ut antea dicitur, nisi tædium impatientis desiderij sui, quo necesse erat affici mentem illius vehementer amantem absente dilecto. O præsens absentia, & absens præsentia dilecti tui anima benedicta, qui simul perdebatur & habebatur. Non enim poterat satiari desiderio, quæ non nisi desiderare concupiscit. Fames enim animæ desiderium est. Et licet ardentissimo illius desiderio crebrè satisfaceret ille quem vnicè suspirabat Dominus Iesus, non tamen erat illa perfecta satietas: siquidem rursus subtrahebat sese, donec tandem opportuno tempore ruptis corpore vinculis, iussit eam ad suos venire amplexus, & sua præsentia longe optatissima absque vlla interruptione perfrui cælis. Vbi nunc secura gaudet & regnat cum eodem dulcissimo sponso suo, parata omnibus ipsam sedulo implorantibus veniam & gratiam à Deo impetrare, cui est omnis honor & gloria in secula seculorum, Amen.

IN FESTIVITATE BEATISSIMÆ ANNÆ MATRIS gloriosæ semperque Virginis Mariæ.

Quod religiosè Anna pluribus sit nupta viris.

Sermo I.

B. Anna cur
rectè com-
paretur viti

Judic 9.

Apoc 1.
Ioan. 6.

EGO quasi vitis fructificavi suavitatem odoris, & flores mei fructus honoris & honestatis. Ecclesiastici XXIV. Non ociosum putemus fratres carissimi, quod Anna Beatissima comparetur viti: quandoquidem non modicam habet Anna vitis similitudinem, præsertim in Ecclesia, cui ipsa fructificavit, id est, cui post flores fructus produxit in odorem suavitatis. Sint eius flores tres ipsius filia, sint fructus è floribus prodeuntes eiusdem nepotes, puta Iesus Christus Dominus noster cum quinque Apostolis, & Ioseph iusto. Non absurdè igitur viti comparatur Anna, quandoquidem sicut vitis dilatans ramos ac palmites suos dum floret, dulci rebit odore, fructumque tandem producit suavissimum, quo Deum hominesque sanctificat, ita Anna beatissima, palmites suos, hoc est, sobolem, stirpem, ac posteritatem suam in vniuersum propagavit orbem, vnde suavissimos Ecclesia collegit fructus. Nam Dominus noster Iesus Christus botrus nobilissimus, suavissimusque, qui in crucis torculari expressus, suo nos lauat & inebriat sanguine, suo corpore cibatur, vnde prodijt nisi ex palmite seu flore huius odoriferæ vitis, hoc est, ex pudicissima Maria virgine filia Annæ? Deinde Iacobus minor, Ioseph iustus, Simon Zelotes, Iudas Thadæus, vnde orti sunt, nisi è flore huius amplissimæ vitis, hoc est, ex Maria Cleophæ, quæ Annæ fuit filia? Postremo neque Ioannes Euangelista idemque Apostolus, neque eius frater Iacobus maior nobis essent, nisi pulcherrimæ huius vitis, puta Annæ flos (Mariam Salomæ loquor) eos nobis germinasset. Videtis nunc quomodo vitis hæc speciosa propaginibus, floribus atque fructibus suis mundum repleverit, vnde Ecclesia hausit odorem suavitatis, fructumque honoris & honestatis. Dum

Dum enim odore bonæ vitæ & prædicatione Iacobus maior replet Hispaniam, Iohannes Euangelista Asiam, Iacobus minor Iudæam, Simon & eius frater Iudas Thadæus Aethiopiam, Mesopotamiam, ac Persidem, nonne Christus vel solus mundum possidet vniuersum? Hi ergo sunt propagines, ex vite pulcherrima, Anna videlicet prodeuntes. Cæterum, quod ex eadem quoque vite prodierit vinum germinans virgines, hominesq; Deumq; lætificans, facile reperiemus, si Christum cogitemus, eiusq; pudicissimam Virginem matrem. Quod enim in ipsis commendata consecrataq; sit virginitas, infra audietur. Interim ne hoc quidem tacendum est, vasa munda, vasa sancta quis replet Spiritus sancti gustu, quis Dei amore illa inebriat, nisi Christus floribus candidissimi filius? Quis enim aded est suavis se amantibus? Quis ita iustum reficit esurientium, quis corda exhilarat gementium, vt Christus? Nec mater eius Maria hic transeunda est. Num ipsa insuavis est pœnitentibus? Nonne ex peccatis ad Deum redire cupientibus, ipsa est prima quæ occurrit? Nunquid non huiusmodi peccatores sua dulcedine allicit, sua miseratione capit, sua benignitate fouet, fructu sui ventris reficit? Nonne peccatores post infelicem huius mundi navigationem, imò triste post naufragium hunc portum placidissimum quærunt, ad hunc portum securi applicant? Nescit enim pijsima indignari, nescit exprobrare, nescit repellere, nequit fatigari, quia tota est clementissima, tota misericors. Verum de hoc satis. Est aliud quod tractandum superest de S. Anna, quomodo post primum maritum ex quo fructum valde nobilem susceperat, non vidua remanserit. Quibusdam enim magno videtur probro fuisse S. Annæ, quod pluribus subinde sit nupta viris, nec in excusationem admittunt opprobrium vitandum sterilitatis, quæ sub veteri lege erat maledicta, quandoquidem ex primo viro, puta Ioachim, iam fructum receperat nobilissimum, beatissimam virginem Mariam, qua posteritatem sibi comparauerat nonquam interituram. Suffecisset igitur, inquit, eidem, quo non esset sterilis, imò quo foret etiam inter gentes benedicta, ex primo marito receptus hic fructus. Respondendū, verè sterilitatem in testamento veteri fuisse maledictam, maledictione licet etiam sterili: vt pote qua apud homines inglorij essent ij coniuges, & potissime mulier, quæ censebatur maledicta à Domino, vt pote cuius vuluam conclusisset Dominus, & quæ prole coniugalis vinculi honestationem non haberet, nec populi Deum verum colentis, auxisset numerum. Verùm ad animam hæc maledictio non pertinebat. Nihilominus tamen triste odiosumq; erat mulieribus infecunditatis nomen, quandoquidem quemadmodum arbor sterilis & sine fructu, contenebantur. Itaque dum sterilitas sic foret contempta ab omnibus, nec aliter atque maledictio, à mulieribus fugiebatur, timebatur, plangebaturq; (cuius habemus exemplum in alia Anna, vxore Helchanæ, alijsq; multis) fecunditas quanto mulieris erat maior, tanto ipsa mater æstimabatur feliciores ac gloriosior. Vnde consolatur Dauid beatos eos qui timent Dominum, dicens: *Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue, sicutq; filij tui sicut nouelle oliuarum in circuitu mensæ tue: ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.* Sanctissima igitur Anna cum timeret Deum, eiq; summo opere placere desideraret, nec continentia illo tempore haberet aut laudem, aut præceptum, quomodo fecunditas, didicissetq; iam cum primo marito per reuelationem gratam Deo esse

Zachar. 9.

Christus
quàm sit su-
auis se amā-
ribus
Maria quam
sit dulcis pœ-
nitentibus.

Exod. 13.

Steriles qua-
li maledicto
fuerit in ve-
teri testa-
mento plexi.
Gen. 20.

1. Reg. 1.

Psal. 127.

vt pareret, solius Dei contemplatione ac eiusdem beneplaciti intuitu imitata est, motusq; haud dubium accedente etiam Spiritu sancti infinctu, quod diu foret generationi apta, in coniugio viuere: quippe quæ paratior fuisset manere in cœlibatu si Deus id gratum sibi foret (quomodo vt pareret, morerat) ei ostendisset Eam ob rem mortuo semper priore marito non diu post alteri nupsit. Porro, quod illaudata manebat virginitas in veteri lege, fecunditas verò prædicabatur, tres sunt causæ, è quibus sanctissima Anna vehementer erat ab initio commendanda. Prima, quia præceptum erat ab initio mundi de hominum multiplicatione (*Crescite, inquit, & multiplicamini, & replete terram*) cui præcepto vt obediretur, solum coniugium præbere debuit suffragium: quare de virginitate alioqui Deo semper accepta, eiusq; præconio, tū nihil manifestabatur, quia fuisset id ociosum. Neq; enim per hanc nascens adhuc mundo, atque sui augmentū cupienti succursum fuisset. Tacebaturq; interea virginitas, fecunditas laudabatur. Habitura certè erat virginitas suo tempore, hoc est, mundo decrescente, ingens præconium, habiturusque cœlibatus religiosè obseruatus, grande satis & meritum & laudem Veri priuilegium hoc, quo mundus angelicum disceret viuendi modum, solius beatissimæ Mariæ Annæ filia Deiq; genitrici seruabatur: vt simul etiam mundus caperet, quāti foret meriti in nouo testamento virginitas, quandoquidē ea sola erat digna quæ gigneret Deum, sola idonea quæ Christum cuius gratia mulieres omnes veteris testamenti optauerant esse fecundæ, pareret. Expectabatur itaq; puella, cuius animus suo pte etiam amore & desiderio ad castitatem, munditiam puritatemq; flagraret, opprobriumq; sterilitatis atque legis maledictum (quandoquidem hoc non feriebat animam) aut nihil duceret, aut Dei & virginitatis amore subiret. Hæc fuit castissima illa puella beata Maria Annæ filia, quæ non solum ab infantia, sed nec in vtero tantum, verum etiam antequam conciperetur ab omni peccato præseruata, benedictionibus Domini præuenta, & Deo soli est consecrata. Hæc profectò frustra expectaretur, nisi Anna sanctissima nuberet, nisi Anna eam pareret. Tante igitur tacebatur virginitatis laus, tam diu fecunditas amabatur, quoad Christo ex virgine nato, didicit mundus precium virginitatis ac præmium, didicit præterire figuram huius mundi, didicit denique eos qui iuncti sunt matrimonio, doceri vt vxores habeant quasi non haberent. Ideò offeruntur nunc virgines post eam, id est, post virginē, Deiq; matrē Mariam, regi Christo Domino. Post, inq; quia tempore posteriori ad hoc instituta, & Mariæ exemplo sumi inuitata. Vide nunc Anna beatissima, quomodo Deo maximè placuit, cui obedire maximopere in omnibus voluit, eligens id quod Deus imperauerat, hoc est, in coniugio esse atque filios ad ipsius solius gloriam procreare.

Altera causa est, quare coniugalitas fecunda expetebatur. Cum enim in solo populo Iudæorum (qui minima erat portio orbis) Dei viui & veri cultus exercebatur, reliquus vero populus mundi vniuersus, idolorum cultum deditus foret, magnæ erat laudis multaq; felicitatis aestimabatur, amplius relinquere sobolem, prolemq; numerosam habere: aded vt religionis cultu, & colentium Deum augendo numero, etiam patres sancti & patriarcha plures acceperint vxores, non lasciuia, sed Dei cultum, aucto colentium numero dilatare, atq; maiorem facere meditantés. Quid ni cuperet etiam

Virginitas
cur in veteri
lege fuerit
illaudata.
Gen. 1.

Virginitas
quanti sit
meriti in
nouo testamento.

Psalms 20.

1. Cor. 7.

1. Cor. 5.

Psal 44.

Qua ratione
antiqui patres
vxores plures
acceperint.

hoc sanctissima Anna? utpote quæ tota erat dedita cultui diuino, hoc solum meditans, quomodo honorem eius dilatare potuisset. Eam ob rem tertiam partem bonorum suorum in Dei honorem templo, atq; templi ministris, alteram pauperibus contulit. Nec satis hoc ei videbatur, nisi etiam vterum suum in Dei ministerium, sanctissimo vtens coniugio, & diuino seruiens præcepto locaret. Tertia causa deuotio fuit mulierum, virorumq; ad Christum: optabant enim omnes, optabant singuli, vt de suo semine suaq; familia nasceretur Christus: optabant item, vt si hoc honore ac gratia indigni forent (quandoquidem doctiores nouerant ex qua tribu Christus nasciturus esset) saltem de semine suo quispiam superesset, qui Christum videret, Christo seruiret. Ea de re quia cunctis odiosa virandaq; videbatur sterilitas, votis omnibus cupiebant posteritatem, & (quod mulieribus vel naturaliter inditum est) prolium vberitatem. Quid faceret Anna beatissima? An ipsa cæteris minori prædita fuit erga Deum deuotione? Haudquaquam. Toto corde desiderabat videre Christum, toto corde æstuabat vt illum viueret diem, quo ex filia sua nasceretur Christus. Nunciatum namq; ei iam erat ab angelo, quod paritura esset filiam nomine Mariam, quæ virgo in templum Domino dedicata aliquando paritura esset Christum. Hæc audiens Anna beatissima adeo sibi propinquum fore & tempore & sanguine Christum, utpote ex filia filium, quanto putatis cruciabaturo desiderio, vt plures produceret in mundum proles, quo sancta soboles, copiosaq; tanto nepoti suo iungeretur? Quam optauit hæc sanctissima mulier, vt vel decem pareret filias è quibus omnibus haberet nepotes Christi consobrinos? Non gloriam quærebat ex societate & consanguinitate Christi, nec honorem nepotibus (quippe cum Christus in hoc mundo nihil eiusmodi quæsierit, nihil habuerit, nihil deniq; suis reliquerit) sed optauit sancta hæc mulier vt multi ex vtero suo producerentur (quod maxime sperabat de nepotibus conterraneisq; Christi) qui Christo quanto forent viciniore carne & sanguine, tanto fideliores deuotioresq; eidem essent & fide. Hæc deuotio Annam quamdiu se fecundam sensit, vt pluribus nuberet viris, feliciter induxit. Et nos charissimi fratres inducat deuotio, vt totis viribus fugiamus sterilitatem bonorum operum, memores verbi benedicto ore Christi nobis prædicati: *Omnis arbor quæ nõ facit fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur.* Hic namq; ocium omne malum excluditur. Nec solum ocium, verum etiam occupatio ociosa, vnde nullus fructus hauritur, & tempus adeo nobile vanè amittitur. Sumus nos præ cæteris hominibus vocati atq; de mundo electi à Deo, qui posuit nos in hoc monasterium, vt eamus & fructum adferamus, & fructus noster maneat. Eiusmodi igitur fructus operemur, qui permaneant in vitam æternam, quandoquidem occupationes & operationes aliæ omnes vanæ sunt. Quicquid agitur, siue dicendo, siue operando, edendo seu dormiendo, nisi Deus ibi quærat, & pro eius gloria & beneplacito fiat, ociosum, inane & perniciosum est. Videte nunc quæ vitanda sint nobis. Non opus est dicere, non opus prohibere. Ipsi attendamus quomodo ea, quæ in Dei non possunt gloriam referri. caueamus, & bonorum operum teneamus fecunditatem, præstante hoc Domino nostro Iesu Christo, qui est benedictus in secula, Amen.

Deuotio B.
Annæ ad
Christum
quanta.

Ioan. 5.

Sterilitas
bonorum
operum fu-
gienda.
Matt. 3.

Ioan. 15.

IN EADEM SOLENNITATE.

D. Anna præstantia & sanctitas quanta, uita item eius & mores quam fuerint pietate pleni: quo item pacto sit à nobis honoranda.

Sermo II.

Gratia, super gratiã, mulier sancta & pudorata. Eccles. XXVI. Charissimi fratres, si vlla fuit mulier sancta, cui hæc verba potuerit tribui maxime id fieri debet matri genitricis Dei S. Annæ. Quis enim de sanctitate hæsitet Annæ, nisi qui dubitat quoq; de beatissimæ Mariæ sanctitate? Quis nõ credat Annam mulierem esse sanctam, nisi qui beatam Virginem negat sanctissimam? Aut quis derogabit matri, nisi qui filiam eius non veneratur? Si filij dedecus ignominia est patris, & ediuerso, quomodo glorissimæ atque præ omnibus dignitate singularis beatæ Mariæ virginis prærogatiuæ non in suæ honorem redundant matris? Proinde si etiam omnia foret, quæ creduntur de sancta Anna, nobis obscura, si quæ leguntur, incerta omnia, quanta laus est, esse tantæ, virginis Dei genitricis matræ? Quomodo enim virginem Mariam tanta credemus gratia euectam, vt fieret Dei mater, si non credimus virginis huius matrem excellenti quoque fuisse sanctitate illustrem? Si enim sancta fuit in vtero matris beata Maria, quomodo non sanctum est vas illud, quod Mariam sanctitatis omnis decorem portauit? Beatissimæ eius filia Mariæ credimus conceptionem adeo sanctam vt tota fuerit pulchra, tota munda, tota absque peccato, & ab omni macula aliena: & eam quæ hanc concepit, non credemus sanctam? Aut quomodo (vt verbo vtar Ecclesiastici) sancta Anna non erit pudorata, hoc est, pudicissima atque castissima, quæ licet virili complexu filiam concepit, hanc tamen concepit totam immaculatam, atque ab originali peccato præseruatam? Si priuilegio singulari beatæ Mariæ cœlitus concessum est, vt illi dicere non liceat aut congruat illud Psalmi: *Ece enim in iniquitatibus concepta sum, & in peccatis concepit me mater mea:* quomodo Annam sanctam non dicemus, quomodo tacebimus pudicissimam, aut quomodo ei derogabimus tanquam carnali seu libidini deditæ? Absit hoc à piorum cordibus, mulierem non sentire castissimam, tamen tres subinde credatur habuisse maritos.

Prolem cur
desiderarit
B. Anna

Erat enim Anna sterilis, quæ sterilitas tanto animam eius cruciabat, quanto maiori prolis desiderio vrgebatur. Desiderabat autem prolem, non quam diuitiarum temporalium relinqueret hæredem, sed quam diuini nominis post se, hoc est, ex semine suo relinqueret cultricem, atq; auitæ fidei maternæq; deuotionis successorem. Itaq; benignissimus Deus castissimum eius videns desiderium, intentionemq; deuotissimam, fecunditate, hoc est, parienti spe nihilo minus eam frustra uit. Eam ob rem cum propterea malè audiret quasi quæ populum Dei non auget, & eam ob rem marito eius Ioachim sanctissimo ab ea separato, quem deuotionis atq; concipiendæ prolis gratia duntaxat acceperat, continentia vacabat, donec ab angelo præmonita maritum quoq; recepit redeuntem. Vtroque enim coniuge à Deo mandatum recipiente de conceptione sanctissimæ prolis sola obedientia causa, & nulla alia ratione

ratione inuitati conuenerunt. Hoc autem propterea dico, vt quam sancta, quam pudorata fuerit sancta Anna, quæ coniuuali operi haudquaquam inferuisset, postquam se infœcundam existimabat, nisi à Domino per angelum id ei fuisset præceptum. Vides iam quod sancta Anna libidinis causa virum nunquam concupiuit. Vides quod propterea duntaxat, ne inobediens foret Deo, filiam concepit. Hæc itaque filia cum in ipso conceptu maneret pura ac sancta, cum à communi omnium infectione maneret sola immunis & intacta quanta eius parentes pudicitia, quanto Dei timore putabimus conuenisse? Ex sanctitate namque proles, quæ ante fuit sancta quam nata, imò quæ nunquam fuit quauis peccati labe infecta, colligitur quam castus fuerit matris uteris, in quo proles hæc benedicta requieuit. Est præterea & aliud sanctitatis indicium, quod haud parum sanctam prædicat Annam. Vbi enim vnam habuit prolem (quam vel propterea quia vnica fuit, vel quia ex Dei munere, vtpote sterilis, hanc genuit, vel quia Deo electissimam mundoque vtilissimam agnouit, tota virtute diligebat) hæc tamen se maluit abdicare propter Dei amorem quam consolatione materna, hoc est, iugi eius præsentia, ac intuitu potiri. Diligebat sane vehementer filiam suam beata mater Anna, sed eo tamen modo, vt in animo tota esset libera, tota exoccupata ob omni affectione inordinata, sensualis aut naturali. Idcirco Domino eam in templum obtulit, postquam annos hæc nata fuerat quinque, solatio quod in illa habere potuisset, seipsam priuans. Erat enim consuetudo (vt fertur Epiphanius episcopus scripsisse) in templum decem recipere virgines, quæ mundæ atque diuino cultui deditæ, linteamina, vasa reliquaque id genus templi utensilia lauabant, ac munda seruabant. Vestes quoque sacras pontificis, sacerdotum, ac leuitarum resarciebant. Inter has venerabilior fuit beatissima virgo Maria, vtpote nata de parentibus nobilissimis, diuitibus ac honestissimis, & puella venustissima, pudicissima, sanctissima ac virgo in omnium oculis gratiosa. Hæc non vilibus, vt vestium lotioni, aut huiusmodi operibus occupabatur, sed textrino operi ex auro serico, & lino seu lana nobili vacabat, ad reficienda parandaque ornamenta ministrorum templi, cuiusmodi nostri quoque Ecclesiæ paupertas pannum (vt fertur) à beatissima virgine Maria in templo textum possidere gloriatur. Videte hic beatissimæ Annæ deuotionem. Gaudium cordis sui à se abstraxit, Deoque illud obtulit, malens illam quatenus ad suam consolationem res spectabat, amittere, quam Deo non obedire. Charissimum igitur suauissimumque quod habuit, puta filiam suam, Deo obtulit sacrificium, quando eam in templo Deo cæli dedicauit. Intelligebat enim mulier sanctam, non sibi, sed Deo pariter & vniuerso mundo eam se genuisse. Propterea eidem, à quo per repromissionem eam acceperat, obtulit. Sciebat quid ab angelo sibi fuerat prædictum, atque tempus, quo illud impleretur, desiderabunda expectauit. Credendum namque est eam per reuelationem accepisse angelicam, vt non solum Dei genitricem foret paritura, sed etiam filiam Mesiam verum Christumque Domini oculis esset corporeis visura. Si enim Simeoni seni admodum in Spiritu sancto responsum est (quo intelligitur multis ipsi id precibus flagitasse) *non visurum illi mortem, nisi ante videret Christum Domini*, quid de beatissima putabimus Anna? Erat namque cœlicus instructa, quod matrem esset paritura Domini. Putatis ne i-

Deuotio B. Annæ erga Deum quanta.

Consuetudo recipiendarum virginum olim quæ fuerit.

Operibus cuiusmodi B. Maria in templo mactata fuerit

Reuelatio de Christo nascituro B. Annæ facta quæ fuerit. Luc. 2.

Desiderijs
quantis
Christum
videre desi-
derauerit B.
Anna.

Gen. 30.

Sollicitudo
B. Annæ pro
filia paritu-
ra.

Luc. 1.
Matt. 2.
Luc. 2.

Vbi filiam
post partum
visitauerit
B. Anna.

Deuotio B.
Annæ erga
puerul. m-
reum ne-
potem suū.
Puerulus le-
tus quo pa-
cto auā tuā
amplexatus
fuit.

gitur fratres, quod non simul quoque ei fuerit promissum, vt non videret mortem, nisi ante videret Christum Domini, n. si videret Messiam futurum, nisi videret mundi saluatorem suum nepotem, suæ filia filium, suam carnem ex carne sua, hoc est, ex filia sua? Hinc cogitate, quantis cruciatur quotidie desiderijs, vt tempus illud adueniret, quo oculorum suorum desiderabile lumen, exuberantissimæq; cordis sui delicias videret. Quoties credenda est beatissima Anna in suis exclamasse orationibus: O si videre merear ex filia mea filium, mundi salutare, & decus gentis nostræ? O me felicem, si de vtero filiae meæ salus nata fuerit omnium. O si me hac gratia dignetur Deus, vt sui filij ego efficiar auia. Quam beatam me dicent omnes gentes, si ex me per filium natus fuerit Deus homo. Vtinam hunc viuam diem, quo in huius nepotis mei ruam oscula. Vtinam aliquando mihi liceat illum cordi meo infantem astringere. O quando erit, vt videam in carne mea, quem adoro Deum. Putasne videbo hunc oculis meis? O quam læta moriar, vbi hunc videro natum. O quanta mihi spes reposita est in hoc nepote meo venturo. O felicem diem, quo nata sum, vt tantam promissionem expectem, Vtinam tam diu maneam superstes, vt videam his oculis meis te fili dulcissime.

Itaque huiusmodi votis & desiderijs dum Anna sanctissima cōtinuis vrgeretur, postquam ex filia quam desponsatam, vt paulò post procul dubio impregnata agnouit, hunc natum didicit, tamen fortasse non plene concepit partusque mysteria sciret, quibus putamus desiderijs vrgebat cito viuendi filia infantem? Quomodo enim pro sua filia paritura minori sollicitudine vrgeretur S. Anna, quam reliquæ omnium fœminarum pro suis filiabus matres, idque potissimum, quod Maria sanctissima omnino adhuc tenerima tunc erat iuencula, & quæ ante nunquam pepererat, quamque eius pijsima mater Anna (vt reor) sine dolore parituram nesciebat. Et vbi, inquit, beatissima Anna mater filiam post partum visitauit? Si quidem Maria in Bethleem vique ad tempus suæ purificationis mansit. Hinc cum puero à Ioseph virgineo, atque per omnia sanctissimo ipso suo in Aegyptum delata, septennio ibi mansit. Nunquid tanto potuit Anna expectare tempore, vt huius pueri nepotis sui differretur rueri in amplexus, dum ex Aegypto Ioseph mæluentissimus, atque totus pijsimus cum credito sibi thesauro rediret? Nō puto. Magis credenda est in Bethleem, quam primum filiam suam peperisse audiebat, aduolasse, quia non solum materna ad filiam peretas, sed etiam deuotio eam feruentissima ad nepotem vrgebat, vt quantocius atque sine dilatione tam filiam suam puerperam, quam suum mox natum nepotem videret intatulum. Cupiebat filia, quam credebat, puto, aliarum fœminarum more debilem puerperam, quod matres solent, obsequia atque officia materna impendere: festinabat infantem in vlnas accipere, ei colloqui, ei adiocari, ei (vt solent auæ) blandiri: O quibus oculis eam intuita est, o quid dulcedinis quid lætitia spiritualis, quid iuminis, quid amoris, quid inenarrabilis mox vbi illum contemplata est, sensit? O quam celeri fiducia, quam ardenti deuotione pignus illud in sua brachia accepit: O quam amantia eidem oscula imprefit? tam vide ediuersò quoque puerulum, vt solent infantes, brachiola sua extendentem, atque auæ nitidum collum circumplectentem, eandem osculantem, super eius pectus se reclinantem, & Annæ felicissimæ auæ suæ ardentem,

dentem. Quid inter hæc exultationis ac lætitiæ beatissimæ Annæ receperunt præcordia? Quantum exultauit eius tunc spiritus in Deo nepote salutari suo? Neque enim potuit non sentire, vt puto, hunc esse puerum, qui ante filiæ suæ conceptionem sibi fuerat olim promissus. Sensit ex admirabili cordis sui immutatione, sensit ex pinguedine ac dilatatione spiritus, sensit denique ex insolitis illuminationibus suæ mentis, hunc esse Deum & Dominum suum. Nolo autem in his, quæ dixi, obiciat mihi quispiam fortassis minus deuotus, hæc in nulla Canonicarum scripturarum haberi, atque ided non credenda. Nam si ided non credenda sunt, non est quoque credendum beatissimam Mariam filium suum vnquam osculatam fuisse, aut brachijs amplexatam, quia nusquam in veteri aut nouo testamento id legatur. Quod asserere quam ridiculum sit, quis ignoret? Dicendum potius Euangelistarum nulli id fuisse propositi, vt aliud vel de matre eius, vel de Ioseph, quanto minus de aui eiusdem, reliquisve historijs, quæ illo euenerant tempore (tamen in Christi laudem dici potuissent) enarrare, præterquam de Christi humanitate ac diuinitate, eiusdemq; operibus, idq; parcissimè ac breuissimè, aded vt à duodecimo anno Christi vsque ad tricesimum quoque ætatis eius, quid fecerit, quid dixerit Christus, tacuerint penitus. Propterea (quia nihil scriptum est de Iesu, quid his annis gesserit in intermedijs) Dominus interim aut paralyticus mutus tacuit, aut continuè interea dormiuit? Quomodo igitur tum pia de Iesu, ita etiam num de matre, de Ioseph, de Mariæ quoque parentibus licet opinari, ad laudem eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui est super omnia Deus benedictus in secula, Amen.

Scopus iactentioque Euangelistarum in scribendis Euangelijs quæ fuerit.

IN EADEM SOLENNITATE.

Diua Anna vt laudetur à gratia, pulchritudine, Deiq; timore: & quam sit timor Domini bonus, utilis & necessarius.

Sermo III.

Fallax gratia, & vana est pulchritudo: Mulier timens Dominum, ipsa laudabitur. Prouerb 31. Multa sunt fratres charissimi, à quibus sancta Anna Dei genitricis mater posset commendari, si commendanda foret mulier vel à pulchritudine, vel à nobilitate, vel à gratia hominum, puta quod est amabilis & gratiosa, vel ab alijs multis, quæ non solum bonis, verum etiam malis inesse possunt. Nam quod sancta Anna mediocriter fuit diues, non tam in ea laudandum est, quam quod diuicijs cum timore Dei optimè fuerit vsa, partem cultui diuino, templiq; ministris, partem pauperibus tribuens, seruitata nihilo minus sibi pro sua domo parte aliqua, qua cum parsimonia summa necessario vteretur. Vnde non diuitias, sed temperantiam Annæ laudamus qua solis necessarijs vtens, reliqua quæ mundi sunt, in eius cultum, à quo recepit, reddidit. Hoc modo Annam quoque nobilissimam scimus. Nam si in Christi humanitatem quicquid humanæ fuit nobilitatis confluxit, puta patriarchalis, ducalis, regalis, prophetalis, sacerdotalisq; dignitas, id nequaquam aliter, nisi per Mariam virginem, ex qua carnem assumpsit, Annæ filiã necesse est ex Anna & Ioachim omnem hanc nobilitatem ante in Mariam

Diuitijs cum timore Dei vsa fuit B. Anna.

Temperantia.

Nobilitas S. Annæ.

emanasse. Sunt autem nobilium vxores eiusdem dignitatis honorisque cuius fuit mariti. Quod eam ob rem dico, si quis fortasse contendere velit ex Iosephim potius stirpis nobilitatem in Christum per Mariam deriuatam. Quomodo autem supra dixi de diuitijs, sic modo nobilitatem non prædicamus, sed id vehementer ducimus commendandum, quod mulier hæc tam nobilis, fuerit humilis quoque & egenis supra modum misericors. Tertio commendari possit à pulchritudine. Certum namque est pulcherrimum fuisse (beatam Virginem stellam maris loquor) in sacra scriptura varijs rebus nominibus quàm figuris & comparationibus, tamen magnificè, nunquam tamen satis laudatum. Tanta eius erat venustas, decor & gratia. Vnde non merito conijcitur Mariæ matrem sanctam Annam mulierem fuisse speciosissimam, quæ pulcherrimam atque se formosiores gigneret filiam Mariam. Verum tamen ne id quidem prædicamus. Laudamus verò hoc, quod in tanta decore mulier fuit castissima, simulq; omni virtute decorata. Multo enim ornant virtus & pulchritudo, iuxta illud Poetæ:

Pulchritudo
B. Annæ
quanta.

Virtus &
pulchritudo
quantum se
ornent.
Proles B.
Annæ.

Gratior est pulchro veniens è corpore virtus.

Hoc modo gratior fuit in sancta Anna & virtus ex pulchritudine, & pulchritudo ex virtute. Quarto, laudanda est Anna à prolibus. Ex ea enim demerita sunt mundi lumina. Genuit enim tres filias, quæ suprema Ecclesiæ cultum produxerunt, puta Christum totius sanctitatis verticem, Ioannem Evangelistam, Iacobum maiorem, Iacobum minorem, Simonem & Iudam, qui fuerunt omnes Apostoli, & Ioseph iustum Domini discipulum. Verum tamen proles sanctas generasse, non omnino certum est indicium sanctitatis perfectæ. Multos enim sanctos parentes reprobos habuisse filios, atque eductos nonnullos impios sanctas genuisse proles, compertum est. Quare non potest nec vsquequaque hac in re secuta esse laus potest, quamuis Christus dicat, non posse arborem bonam malos fructus facere. Idem tamen dixit illi quoque, dum ei nunciarentur mater eius, & fratres foris stare querentes eum. Et quæ est mater mea & fratres mei? & circumspiciens eos, qui in circuitu eius sedebant, ait: Ecce mater mea & fratres mei. *Quicumque enim fecerit voluntatem patris mei, hic meus frater, & soror, & mater est:* videtis ne quàm parum laus colligi voluit ex sola cognatione carnali, quando plus tribuit his, qui obediunt Deo.

Matt. 7.

Matt. 12.

Laudis B.
Annæ testi-
monium e-
videntius

Quapropter sanctæ Annæ aliud evidentius est laudis testimonium, quod est vitæ sanctitas, quia perfectissimè fecit Dei voluntatem. Vnde non potest non sancta dici aut non laudari. Fuit enim ab æterno à Deo dilecta, dignè præparata, quæ gigneret vas admirabile, opusq; nobilissimum excelsi virginem Mariam, quam prorsus mundissimam ab omni peccato indignum fuerit nasci ex peccatrice, aut nouem requiescere mensibus sub corde impio. Potius credendum est, ex filia adhuc in vtero constituta sanctificatam & matrem. Quomodo post aliquot annos cum Ioanne Elizabeth Spiritu sancto statim vbi vocem salutationis Mariæ ad aures recepit, legimus repletam. Neque enim Annam Mariæ matrem Elizabeth credimus fuisse inferiorem, quæ licet sancta, ex filia tamen sanctissimæ præsentia, assiduo colloquio, consuetudine, moribus, oratione, meritoq; non parùm in sanctitate profecit. Ecce quæ primæ, quis nesciet, quos radios, quos stimulos, quæ iacula illuminationis

Luc. 1.

deuotionis amorisq; in cor Annæ auæ suæ Iesus eiusdem nepotulus adiecit.
 Non iniuria igitur credenda est sancta Anna post virginem benedictam filiã
 suam omnium mulierum, quæ uiuebant, fuisse sanctissimam. Quapropter
 quomodo Salomon dixit: *Fallax gratia & vana est pulchritudo, mulier timens*
 Dominum ipsa laudabitur, ab hoc potissimum commendabilis est S. Anna quod
 timuit Dominum ab infantia. Hæc laus ad multa se extendit. Timor enim
 Domini non operatur malum: Timor quoque custodit se ab omni peccato:
 Timor præterea Dei nihil negligit. Postremo, *beatus qui timet Dominum,*
 quandoquidem in mandatis eius cupit nimis. Sit igitur nobis S. Anna charissimi
 fratres commendata à timore Domini, quo se custodiuit, ne peccaret in Do-
 minum: quo nihil eorum, quæ à se cognouit exoptulanda, neglexit: quo de-
 nique mandata Domini custodire studuit nimis, per omnia placens Deo. Id e-
 nim est vnum atque præcipuum, in quo S. Annam possumus, Dei adiuti gra-
 tia, imitari. Id S. Annæ quoque acceptissimum est, & in hoc se æstimat maxi-
 mè honoratam, si eius exemplo inducti timuerimus Deum, hoc est, si in om-
 nibus solliciti, in omnibus vigiles, in omnibus strenui ac deuoti, nec eorum,
 quæ benè placerent Deo, quicquam negligamus. Ad hæc enim timor Dei ubi-
 cunque fuerit, hominem excitat. Timor Dei cauet omne delictum. Sciens e-
 nim Domini voluntatem hanc non vult negligere. Timor Domini non præ-
 terit statuta humana quia secundum Deum sunt facta. Perinde est enim illi,
 siue Deus, siue homo Dei vice iubeat. Timor Dei vigilat, ne verba effundat
 scienter noxia aut ociosa. Timor Dei proximo cauet excitare cum iram tum
 tristitiam. Timor Dei proximo non appetit placere, nisi ne offendant Deum,
 aut nisi ut placeat Deo. Timor Dei non querit quæ sua sunt, sed quæ Dei, cu-
 ius in omnibus affectat habere gratiam. Timor Dei necessaria accipit corpo-
 ris cum discretione, ne Dei seruum, id est, corpus suum in eiusdem impediatur
 obsequio, neue illum destruat aut inutilem faciat. Timor Dei paucis est con-
 tentus, curiosa atque superflua propter Deum fastidians. Timor Dei in ad-
 uersis gratias agit Deo. Timor Dei magis vult pati, quàm inferre iniuriam.
 Timor Dei iniuriarum non recordatur, sed prompta offensoribus voluntate
 ignoscit. Timor Dei neminem supplantat. Timor Dei misericors est ad om-
 nes, cupiens benefacere omnibus, quomodo sui Dominum optat misereri.
 Timor Dei cauet ociosè aut sine fructu transigere quodcumque tempus: quia
 ubique metuit Dei in se gratiam aut minuere, aut impedire, aut negligere.
 Hæc autem omnia facit Dei timor non æstimans Deum crudelem, aut durū,
 aut malignum, sed pijsimum, optimum, fidelissimum, quem offendere, cu-
 ius beneplacitum negligere, cui non gratum semper aliquid boni offerre æsti-
 mat indecens, impium ac perniciosum. Hæc enim omnia in homine Dei ti-
 mor castus & sanctus (cuiusmodi in sancta Anna fuit) operatur, quia pati nõ
 potest animam minui, aut non crescere in gratia Dei. Atque idèò ubicunque
 Dei est timor, absque negotio, sine labore, sineq; tristitia reguntur homines.
 Intus enim regit & compellit eos Dei timor. Quam ob rem haud grauter cir-
 ca illos laboratur à rectoribus foris. Quicumque igitur Deum timet, graditur felici-
 ter, & benè ei erit in nouissimis. Quia enim in vita sua non rem leuem æsti-
 mauit Dei præterire voluntatem aut negligere, sed eandem sibi omnibusq;
 prætulit desideratis, idèò etiam gratiam & misericordiam inueniet apud
 Deum

Deum, & omne bonum. Scimus ergo quæso fratres charissimi, plus solliciti ad habendum seruandumque timorem Dei. Timor enim Dei reuera res est, quæ eum, qui hunc habet, constituet in morte securum atque beatum. Quæ circa non ita faciles sumus ad effundendum verba ociosa, detractoria, aut pacis turbatiua, sed circumspecti, quid ad honorem Dei, quid ad proximi ædificationem dici congruat, ne offendatur Deus, neue lædatur proximus. Tæpora nostra ociosa non pereant, sed excitet, vrgeatque nos Dei timor semper sollicitos esse, quid interea negligimus, quo Deo non possemus interim commendare, aut quomodo spiritualis lucri nonnihil valeamus profectui nostro adijcere. Pari modo in alijs transgressionibus quibuscunque non sumus nobis propitij, sed vbiunque aliquid neglectum aut perperam actum reperimus, amaro illud luctu emendemus. Hoc nobis impetret S. Anna. Hoc donec nobis Dominus noster Iesus Christus in secula benedictus, Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Ut ortus, vita, sanctitasque, probetur sanctissima Anna testimonijs scripturarum ac ratione, & quo sit modo, studioque honoranda.

Sermo IV.

Ora pro nobis, quoniam mulier sancta es. Iudith 8. Mirum fortasse videbitur, charissimi fratres, nihil in canonicis scripturis inueniri de S. Anna Dei matris genitrice. Verum id imitandum non est. Nam si de Christi aut Mariæ gestis plene inuestigare cupiamus omnia, ad multa etiam nobis sacra scripturæ testimonium. Nam de beata Virginis conceptione, natiuitate, in templum oblatione, desponsatione, aut quauis illius operatione, de parentibus item eius nihil nobis refert canonica scriptura, nisi quod virginem nunciat desponsatam viro Ioseph eum, quæ salutata est ab angelo. Deinde de eius partu, aut partus conditione, quam parum refert? Tertio quoque quod eis in itinere proficiscentibus in Aegyptum, quid ibidem in exilio commorantibus, quid denique in Nazareth redeuntibus acciderit, tacet scriptura Evangelica, nisi quod paucissimis verbis refert ab angelo monitos in Aegyptum iuisse, indeque rediisse. Iam quid à puero Iesu gestum sit, vnde sentiebatur crescere ætate & sapientia, prorsus nihil dicitur. Quin etiam de eo in vniuersum, vsque ad duodecimum eius tacetur annum. Ibi narrata eius moera ac eruditione in templo, ac quod cum matre inuentus redierit eidem subditus, vsque ad annum eius tricesimum prorsus adeo de eodem benedictio Iesu, quasi non fuerit, tacetur. Postea licet eius prædicatio, miracula, ac passio scripta sint tanquam ea, quæ Christianis scitu necessaria erant, multa tamen versantur adhuc ambigua, propterea quod ab Euangelistis explanata sunt, quæ scilicet, vbi desideratur, vt nonnulli actus Christi, aut agendi modus exprimeretur clarius. Denique in passione eius multis in locis, præcipue autem in crucifixione, quamuis non possit dubitari, quin ea, quæ scripta sunt, etiam facta sint, non tamen expressum est nobis, quo modo facta sint. De modo enim rei opinamur magis, quam scimus, quia & aliorum est opinio. Hoc propterea dico, quod de Iesu, quod de beata Virgine quoque eius matre multa

Luc. 1.
Luc. 2.

Matt. 2.

Luc. 2.

multa ex canonicis scripturis ignoramus, scimus pauca. Nam & de beata Virgine, quid circa filij resurrectionem, quid circa eiusdem ascensionem fecerit, & an eidem interfuerit, vbiue tunc fuerit, prorsus certi nihil nobis canonicè refertur. Postremo, si de Mariæ Virginis assumptione rogauerimus tacente sacra scriptura, putabimus eam adhuc supersitem alicubi esse, quia nihil de eius morte, nihil de eius assumptione nobis ex sacra scriptura profertur. Taceo quod quamuis credere cum Ecclesia oporteat eam in cœlum assumptam, & super omnes cœlos exaltatam, tamen quando huic mundo ablata sit, nisi ex apocryphis, quorum tamen diuersa est assertio, ignoramus.

Videtur quomodo multa ignoramus, in multis quoque dubitamus, quæ circa Christum & beatam Virginem facta sunt nulla hæc nobis referente scriptura, quamuis vt impietatem horrendam execremur de Evangeliorum veritate, aut de maiestate Christi, matris quoque eiusdem sanctitate dubitare. Quid igitur mirum, si de sancta Anna præterquam in apocryphis nihil scriptum sit? Nunquid propterea Anna non fuit, aut sancta non fuit, quia Evangelistæ eam tacuerunt? Iam dixi de Christo & eius matre multo grandiora, atque scitu optabiliora tacuerunt. Ea enim sola, quæ ad institutionem morum ac fidei eruditionem nobis sunt necessaria, quibus cognosceremus Iesum Dei filium propter nos hominem factum, natum, nostrum esse saluatorem, doctorem, redemptorem, qui verbo, opere ac passione nos redemerit, per paucis tradita sunt. Non fuit igitur Evangelistarum propositum, hæc, quæ ad salutem nobis non forent scitu necessaria, scribere. Quomodo ergo de Christo, & beatissima eius matre, vbi nihil rectè ex scripturis habemus, piè credere, & ea, quæ fauent pietati, quamuis apocrypha, id est, incerta aut incerto autore scripta, non aspernari debemus, ita multo magis id ipsum licet de sancta Anna, quam credimus vtiq; fuisse non solum sanctam, sed etiam sanctissimam idque propterea, vt esset digna auia Christi, quæ ad hoc præparata à Deo fuerit, vel quod Dei matrem filiam suam primogenitam (cuius fuit concepto absque peccato & sancta) concepit, in utero portauerit, Christumque infantem suum nepotulum suavissimis atque amore feruentissimo ignitis osculis sæpenumero honorauerit.

Satis præterea eandem laudatam ex his, quæ in scriptura Christum & eius matrem figurasse leguntur, intelligimus. Nam si per virgam Aaron beatam Vti sanctitas B. Annæ probetur testimonijs scripturæ. Num. 17. intelligimus filiam eius Mariam, quæ diuinitus per se floruit, cuius florem quoque non ambigimus significare Christum, nonne mox quoque vt Annam intelligamus oportet? Est Christus flos, virga Maria. Arbor igitur illa bona, de qua virga excisa est, mater est virgæ, id est, Mariæ sancta Anna. Legimus alibi rubum ardentem, quem viderat Moyses. Nec ibi beatam Virginem in rubo ignoramus intelligi. Si igitur rubus Maria, quid igitur Anna est sancta? Nonne terra sancta est, vt Moysi dictum est: *Solue calcamentum pedum tuorum. Ibidem. quia terra sancta est, ea scilicet, quæ ubi ardentem germinat? Egrederetur, inquit Esai. Esaiæ 11. virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet. Flos, inquit, de radice eius ascendet.* Flos est Christus, quæ non aliter ascendet de radice, nisi per virgā. Neque enim immediate radici adhæret flos, sed virgæ. Virga autem, qua B. virginem intelligimus Mariam, germen est de radice surgens. Est igitur flos, vt dixi, Christus, virga Maria, radix S. Anna. Hic tamen negligenter prætereundem non est, quod:

Cant. 4

B. Anna quo
fit modo ac
studio ho-
rorauda.Matt. 6.
Luc. 2.

dicit: *Et flos de radice eius ascendet*, quo honorare voluit Annam Prophetam, quæ dicit Christum non natum, sed ascendisse, vti que per virgam radicis, per filiam eius Mariam. Laudatur præterea beatissima virgo Maria in Canticis, admirabilisq; prædicatur, dicente Spiritu sancto: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrha & thus & vniuersi pulueris pigmentarij?* Est Maria virgula fumi nimirum suauiter odoriferi. Sed quæ sunt, quæ suauem hunc, odoriferumq; fumum spirant aut generant, nisi myrrha & thus, hoc est, Ioachim & Anna, & vniuersitas pulueris pigmentarij. hoc est, vniuersa illa sanctitatis propago, quæ ad generationem pertinet Christi? Hæc aliq; multa sunt, quæ satis indicant scripturam sacram non omnino tacuisse Annam, tamen ex nomine eam non vocauerit. Nec etiam ingratitude Christus arguendus est, nec vilitatis est Anna accusanda, quod in scriptura sacra eius modica sit mentio, quandoquidem & Christo hoc in his, quæ ad fidem aut eruditionem non sunt necessaria, eiusq; pijsimæ matris id ipsum contigit. Credendum potius diuina id dispensatione actum, vt de illis excellentibus sanctis parum in canonicis scripturis inueniretur, quo crediturum fides fieret maior, quo non historię certitudo, sed deuotio ad amorem cultumq; sanctorum nos induceret. Rogemus igitur charissimi S. Annam, vt nepoti suo Christo supplicet pro nobis. Libenter. n. auia suam (quod multis est miraculis testatum) audit. Solent autem deuotorum multi ad beatæ Annæ honorem tres quotidie orationes legere dominicas, quibus patrocino se eiusdem commendant. Sed hoc multi sapientum huius mundi temere reddent, dicentes: *Quid oratio dominica congruit ad beatæ Annæ intercessionem?* Responderi potest non parum id conuenire. Principio quidem, quod orationem scimus dominicam à Christo nobis traditam, vt sic oremus. Quam quanto magis frequentauerimus, tanto maiorem & reuerentiam & obedientiam exhibemus Deo. Hoc enim illi cultus est & laus, quod eius orationem, quam nos docuit, iteramus ceu rem dignam sapius. Est præterea obedientia. Nam quia sic orare nos voluit, eius facimus voluntatem orando. Stat igitur rem nos gratam facere Deo, sic orantes. Itaque si iam Deo rem quamcunque gratam offeras in honorem sanctæ Annæ aut sanctæ Barbaræ, alteriusve sancti cuiuscunque, nihil aliud facis, quam vt optes huius orationis tuæ munus acceptum à Deo referri illi sancto, eiq; imputari, ac si ille hanc reuerentiam aut obedientiam fecisset Deo. Hoc est enim ad sancti cuiuspiam honorem aliquid offerre Deo, velle hunc sanctum magnificari, aut si fieri possit, coram Deo fieri honoratiorem: cui etiam hanc, siue orationem, siue laudem opulente bonum aliud cupis adscribendum atque eidem remunerandum, quod Deo tu in eius sancti honorem obtulisti. Sed inquis: *Quid mihi prodest orare, si quasi orationis aut operis mei merito me spolauero, atque id Deo in illius honorem sancti obtulero, atque pro eodem perinde ac si ipse olim in terra viuens inter mortales id egisset, illum remunerandum desiderauero?* Multum profectò. Intuetur enim Dominus pium cordis tui affectum, quo tam pie optas sancto seruo eius beato, & non egenti. Nec solam hanc cordis tui inuenietur deuotionem, verum etiam tam charitati vnde moueris, quam operi tuo bono, seu orationi sanctæ retribuet abundantius. Deinde obligatur vt geturq; sanctus ille debito charitatis, qua nunc plenus & perfectus est, pro te

salutaria precari, vicem tibi redditurus. Neque enim minus, sed multo plus, quam tu ipsum te diligit. Verum obijcis: Si fortasse quis Psalmum dicat aut hymnum, pro deprecando morbo aut alio malo, cuius cum nulla sit in Psalmo mentio, putas orationem esse ridiculam? Respondendum: Si hominem rogares mortalem, necesse foret, ut verbis uteretur huiusmodi, quibus tuum desiderium mentisque conceptum intelligeret. At modo tu loqueris Deo, opus non est, ut illum instruas, narresque quid velis. Affectus tuus clamat, desiderium optet, mens tua oret. Nihil enim refert, quibus verbis utaris. Neque enim verba, sed mens tua loquitur Deo: nec verba, sed mentem tuam attendit Deus. Ut igitur quibusvis verbis, hisque potissimum, quæ cor tuum magis quietant, stabiliunt, eleuant, afficiunt, inflammantque ad Deum, siue ea sint ad tui humiliationem, siue ad Dei laudem. Haudquaquam enim verbis tuis, sed cordi tuo ac desiderio mentis tuæ respondet Deus, qui est benedictus in secula, Amen.

IN SOLENNITATE ASSUMPTIONIS GLORIOSISSIMÆ SEMPER VIRGINIS DEI GENITRICIS MARIE.

Quid Angeli in beata Maria admirati sint excellentia singularis.

Sermo I.

Qua est ista, quæ ascendit de deserto, delitijs affluens, innixa super dilectum suum? Cant. VIII. Admirantium verba sunt hæc angelorum de Mariæ excellentijs & gloriæ nouitate in eius assumptione inter se seiscitantium. Porro nemo, quod antiquum aut multis commune est, miratur, permulta enim circa nos fieri conspiciamus, quorum nulla possent ingenia ratione perscrutari: verum quæ assidua sunt, nemo est qui miretur. At si nouum insolitumve quid euenerit, stupent & inquirent omnes. Cùm ergo gloriosa Mariæ assumptio non mortales, sed æthereos spiritus in sui exciter admirationem, liquet nouum quid & præeminens in illa fuisse conspectum, quod vel tantos moueret diuinorum secretorum contemplatores, ut inter se disquirentes, *Quæ est ista*, dicerent, quæ ascendit de deserto? &c. Mirabantur autem (ut ex multis pauca recensamus) pulchritudinem eius inæstimabilem dignitatem incomprehensibilem, & (quia de eius assumptione loquimur) incomparabilem sublimitatem. Mirabantur, inquã pulchritudinem eius inæstimabilem. Quid ni mirentur? Quis non gratissimum eius miretur decorem, in qua à planta pedis vsque ad verticem capitis non erat macula? Quis non stupeat pulchritudinem eius nimiam, in qua nihil, quod reprehendi, nihil duod posset despici, nihil quod non beari, nihil conspicitur quod non certatim summus viribus debeat prædicari. Quis denique non laudet eius venustatem, quam in Canticis tam crebrò, tamque abundè Spiritus sanctus commendans, *Quam pulchra es* (inquit) *& decora charissima in delitijs. Pulchra es amica mea, suavis & decora. Item: Totā pulchra es amica mea & macula non est in te. Item: Veni columba mea, formosa mea*, & id genus cetera. Testantur autem pulchritudinem eius foeminae illæ singulares (Sara, Rebecca, Rachel, Abisac, Indith, Hester loquor) typum Mariæ gerentes, quas omnes

Quid Angeli in B. Mariæ assumptione admirati sint.

Pulchritudo Mariæ inæstimabilis.

Cant. 7.
Cant. 6.
Cant. 4.
Cant. 2.
Mulieres quænam gesserint typum B. Mariæ.